ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Положення про навчання на циклах спеціалізації та заходах безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я та Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями фахівців у сфері охорони здоров'я»

1. Мета

Проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Положення про навчання на циклах спеціалізації та заходах безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я та Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями фахівців у сфері охорони здоров'я» (далі – проєкт наказу) розроблено з метою удосконалення післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я, приведення нормативно-правових актів Міністерства охорони здоров'я України у відповідність до законодавства.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт наказу розроблено відповідно до частини третьої статті 75 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», пунктів 5, 6 Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 року № 725.

За останні роки відбулись значні зміни у системі вищої, післядипломної освіти та професійної діяльності у сфері охорони здоров'я, зокрема: перейменовано галузь знань та окремі спеціальності, за якими здійснюється підготовка працівників сфери охорони здоров'я на рівнях фахової передвищої та вищої освіти; за низкою спеціальностей запроваджено спеціалізації, за якими здійснюється підготовка професіоналів та фахівців для отримання професійних кваліфікацій у сфері охорони здоров'я; змінено найменування низки лікарських спеціальностей; запроваджено цикли субспеціалізації для підготовки лікарів за профілем роботи та цикли спеціалізації для підготовки професіоналів з реабілітації у сфері охорони здоров'я: вимогу щодо здійснення безперервного професійного розвитку поширено на всіх працівників сфери охорони здоров'я. Затверджено єдиний перелік професій (посад) працівників сфери охорони здоров'я та порядок їх атестації. Також затверджено перші професійні стандарти на професії у сфері охорони здоров'я, внесено значну кількість змін до кваліфікаційних характеристик професій працівників сфери охорони здоров'я, запроваджено нові професії, наприклад, протезист-ортезист, ерготерапевт, фізичний терапевт, терапевт мови і мовлення, асистент ерготерапевта та асистент фізичного терапевта, нутриціолог тощо.

Усе вищезазначене зумовлює необхідність переглянути накази МОЗ, що встановлюють порядок навчання на циклах спеціалізації, субспеціалізації,

тематичного удосконалення та деяких інших заходах безперервного професійного розвитку.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом наказу пропонується:

1) затвердити:

Положення про навчання на циклах спеціалізації та заходах безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров'я;

Перелік циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за спеціальностями фахівців у сфері охорони здоров'я;

2) визнати такими, що втратили чинність:

наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22 липня 1993 року № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 серпня 1993 року за № 113;

наказ Міністерства охорони здоров'я України від 10 листопада 2022 року № 2016 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку фахівців з фаховою передвищою, початковим рівнем (короткий цикл) та першим (бакалаврським) рівнем вищої медичної і фармацевтичної освіти та магістрів з медсестринства», зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 10 січня 2023 року за № 39/39095;

3) передбачити подання закладами освіти та науковими установами, які проводять цикли спеціалізації / субспеціалізації до державного некомерційного товариства «Центр якості освіти Міністерства охорони здоров'я України» (далі – ДНТ «Центр якості освіти МОЗ») копій навчально-виробничих планів таких закладів / установ та переліку документів, що засвідчують присвоєння цими закладами / установами професійної кваліфікації за професіями у сфері охорони здоров'я, виданих відповідно до пункту 2 розділу III Положення про деякі заходи безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 липня 1993 року № 166 (в редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 18 серпня 2021 року № 1751), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 серпня 1993 року за № 113. Розміщення зведених переліків документів про присвоєння кваліфікації у розрізі років їх видачі на власному вебсайті ДНТ «Центр якості освіти МОЗ».

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;

Закон України «Про освіту»;

Закон України «Про вищу освіту»;

Закон України «Про фахову передвищу освіту»;

Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;

Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я»;

постанова Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 року № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров’я»;

Порядок функціонування електронної системи забезпечення безперервного професійного розвитку працівників сфери охорони здоров’я, затверджений наказом Міністерства охорони здоров’я України від 20 лютого 2024 року № 281, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 13 березня 2024 року за № 368/41713;

Порядок проведення атестації працівників сфери охорони здоров’я, затверджений наказом Міністерства охорони здоров’я України від 16 квітня 2025 року № 650, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28 травня 2025 року за № 824/44230;

Перелік професій (посад) працівників сфери охорони здоров’я, затверджений наказом Міністерства охорони здоров’я України 05 липня 2025 року № 1065, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23 липня 2025 року за № 1109/44515.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту наказу не потребує додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

Фінансування підготовки на циклах спеціалізації (субспеціалізації) та тематичного удосконалення за рахунок коштів державного бюджету буде здійснюватись в межах бюджетної програми КПКВК 2301070 «Підготовка і підвищення кваліфікації кадрів у сфері охорони здоров’я, підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів закладами фахової передвищої та вищої освіти, підвищення кваліфікації кадрів науковими установами» в межах обсягу бюджетних призначень, передбачених на відповідний рік.

Також фінансування може здійснюватись за рахунок коштів місцевих бюджетів в межах обсягу бюджетних призначень, передбачених на відповідний рік відповідному розпоряднику бюджетних коштів, а також за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб та інших джерел, не заборонених законодавством. Фінансово-економічні розрахунки додаються.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт наказу потребує проведення публічних консультацій.

Проєкт наказу не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи інших відповідних органів місцевого самоврядування, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок.

Проєкт наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проєкт наказу погоджено з Міністерством економіки та довкілля України, Міністерством освіти і науки України, Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством цифрової трансформації України, Національною службою здоров'я України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Уповноваженим із захисту державної мови, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців.

Проєкт наказу потребує погодження з Міністерством фінансів України, Державною регуляторною службою України.

Проєкт наказу потребує здійснення державної реєстрації в Міністерстві юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проєкті наказу відсутні положення, що:

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Проєкт наказу не потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття проєкту наказу дозволить удосконалити післядипломну освіту, безперервний професійний розвиток працівників сфери охорони здоров'я, уніфікувати підходи до їх атестації, сприятиме зростанню кадрового потенціалу сфери охорони здоров'я та підвищенню якості медичного обслуговування населення.

Реалізація проєкту наказу матиме вплив на забезпечення захисту прав та інтересів громадян і держави; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення, оскільки рівень професійних знань та навичок безпосередньо впливає на якість медичної практики та медичного обслуговування населення.

Реалізація проєкту наказу не матиме вплив на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація проєкту наказу матиме вплив на інтереси держави, працівників сфери охорони здоров’я та пацієнтів.

Вплив на інтереси зацікавлених сторін:

Заінтересована сторона	**Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону**	**Пояснення очікуваного впливу**
Держава	Позитивний	Зростає кадровий потенціал сфери охорони здоров’я, підвищується якість медичного обслуговування населення, що позитивно впливає на людський капітал держави. Держава бере участь у плануванні кадрових ресурсів у сфері охорони здоров’я шляхом формування переліків спеціальностей / профілів роботи та тематичних напрямів, за якими є потреба у першочерговій підготовці для сфери охорони здоров’я, а також володіє оперативними даними про обсяги підготовки фахівців у сфері охорони здоров’я.
Працівники сфери охорони здоров’я	Позитивний	Навчання на циклах спеціалізації (субспеціалізації) та циклах тематичного удосконалення проводиться з більшим акцентом на відпрацювання практичних навичок. Усі працівники сфери охорони здоров’я мають можливість пройти професійне стажування, симуляційні тренінги або тренінги з оволодіння практичними навичками. Працівники сфери охорони здоров’я, які бажають пройти навчання на циклах спеціалізації (субспеціалізації) та тематичного удосконалення за спеціальностями / профілями роботи та тематичними напрямами, в яких є першочергова потреба для сфери охорони здоров’я, визначеними МОЗ, мають право пройти таке навчання за кошти

		державного бюджету у разі наявності вільних місць.
Пацієнти	Позитивний	Пацієнти отримують медичну допомогу належної якості, оскільки рівень знань та практичних навичок працівників сфери охорони здоров’я підтримуватиметься на належному рівні заходами безперервного професійного розвитку, за проходженням яких здійснюється належний контроль.

Міністр охорони здоров’я України Віктор ЛЯШКО

«___»_____2026 року